

REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2021/1970

av den 10 november 2021

om ett gemensamt europeiskt dataområde för kulturarv

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och

av följande skäl:

- (1) Den digitala tekniken har i snabb takt ändrat våra liv och skapat nya möjligheter för samhället, däribland kulturarvsinstitutionerna. Den digitala tekniken förser dem med effektivare verktyg för att digitalisera kulturarvstillgångar och nå bredare grupper. Detta innebär fler sätt för allmänheten att få tillgång till, upptäcka, undersöka och njuta av kulturella tillgångar och ger fler möjligheter att vidareutnyttja dem för innovativa och kreativa tjänster och produkter inom olika sektorer, såsom andra kultursektorer och kreativa sektorer och turistnäringen.
- (2) I meddelandet *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet* ⁽¹⁾ understryks att digital teknik numera är en nödvändighet för arbete, lärande, socialt liv och underhållning och för tillgång till många typer av tjänster och produkter, från hälso- och sjukvårdstjänster till kultur.
- (3) Covid-19-pandemin har belyst kulturarvssektorns starka och svaga sidor samt behovet av att påskynda dess digitala omställning så att de möjligheter som erbjuds kan utnyttjas maximalt. Många kulturinstitutioner drabbades av stora ekonomiska förluster eller tvingades stänga. Trots de ekonomiska utmaningarna till följd av pandemin har dock många ändå lyckats behålla eller till och med utvidga sin publik genom att utöka sina digitala tjänster (t.ex. publikkontakter, delning av samlingar och tillhandahållande av digitala verktyg), vilket än en gång visar hur värdefulla de är för samhället och för den europeiska ekonomin.
- (4) Kulturarvet är inte bara en central aspekt av skapandet av en europeisk identitet som bygger på gemensamma värderingar, utan ger också ett viktigt bidrag till den europeiska ekonomin och främjar innovation, kreativitet och ekonomisk tillväxt. Exempelvis utgör kulturturismen upp till 40 % av all turism i Europa ⁽²⁾, och kulturarvet är en viktig del av kulturturismen. Avancerad digitalisering av kulturarvstillgångar och vidareutnyttjande av sådant innehåll kan skapa nya arbetstillfällen inte bara inom kulturarvssektorn utan även inom andra kultursektorer och kreativa sektorer, såsom exempelvis videospelsbranschen och filmbranschen. Kultursektorn och den kreativa sektorn bidrar till 3,95 % av EU-mervärde (477 miljarder euro), sysselsätter 8,02 miljoner människor och omfattar 1,2 miljoner företag, varav 99,9 % är små och medelstora företag ⁽³⁾.

⁽¹⁾ COM(2021) 118 final.

⁽²⁾ UNWTO report on Tourism and Culture Synergies.

⁽³⁾ SWD/2021/351 final.

- (5) Analysen ⁽⁴⁾ i kommissionens rekommendation om digitalisering av och tillgång via internet till kulturellt material och digitalt bevarande (2011/711/EU) visade att flera av de utmaningar som kulturarvssektorn mötte för tio år sedan fortfarande finns kvar, såsom det akuta behovet av att skydda och bevara det europeiska kulturarvet och, i synnerhet, kulturarv som är hotat. Analysen visade dock också att kulturarvslandskapet förändrats avsevärt de senaste åren, genom nya behov men framför allt genom nya möjligheter som kan innebära att kulturarvets bidrag till den europeiska ekonomin ökar ytterligare. Det är därför nödvändigt att säkerställa en politik som tillgodoser dessa nya behov och förväntningar hos kulturarvssektorn, kultursektorn och den kreativa sektorn och samhället i stort.
- (6) I denna rekommendation uppmanas medlemsstaterna att inrätta lämpliga ramar för att främja kulturarvssektorns återhämtning och omställning och stödja kulturarvsinstitutionerna så att de står starkare och är mer resilienta i framtiden. Detta kommer att leda till en digitalisering, ett vidareutnyttjande och ett digitalt bevarande av högre kvalitet i hela EU och ge spridningseffekter till andra centrala sektorer av den europeiska ekonomin, såsom turism, forskning och andra kultursektorer och kreativa sektorer.
- (7) Olika medlemsstater har olika strategier för kulturarvet som i varierande grad beaktar kulturarvsinstitutionernas särskilda egenskaper och behov. En övergripande digital strategi för kulturarvssektorn, som omfattar en tydlig och konkret vision och de lämpligaste metoderna för att genomföra denna, skulle säkerställa en effektivare politik och stärka sektorn. För att uppnå en effektiv digital omställning och bygga upp förtroende och ett starkt samarbete bör medlemsstaterna involvera alla berörda parter i utarbetandet av strategin.
- (8) Utveckling av avancerad digital teknik, såsom 3D, artificiell intelligens, maskininlärning, molntjänster, datateknik, virtuell verklighet och förstärkt verklighet, har skapat helt nya möjligheter för digitalisering, onlinetillgång och digitalt bevarande. Avancerad digital teknik leder till effektivare processer (t.ex. automatiserad generering av metadata, extrahering av kunskap, automatisk översättning, textigenkänning genom system för optisk teckenigenkänning) och innehåll av högre kvalitet. Denna teknik möjliggör innovativa former av konstnärligt skapande, samtidigt som den öppnar nya sätt att digitalt interagera med och ta del av kulturellt innehåll genom medkuratering, medskapande design och crowdsourcing, som stärker allmänhetens deltagande. Artificiell intelligens, blockkedjeteknik och annan avancerad teknik kan också användas för automatisk identifiering av kulturföremål som är föremål för olaglig handel. Den ökade användningen av sådan avancerad teknik har betydande effekter på den europeiska återhämtningen och tillväxten efter covid-19-pandemin, och medlemsstaterna bör stödja den genom att vidta lämpliga åtgärder.
- (9) Medlemsstaterna och kulturarvsinstitutionerna bör även utnyttja de helt nya möjligheter som erbjuds av avancerad digital teknik för att driva på klimatåtgärder och stödja omställningen till en grönare och mer hållbar EU-ekonomi, i enlighet med den europeiska gröna given ⁽⁵⁾. Kulturarvstillgångar som digitaliseras i 3D kan exempelvis vara en källa till relevant kunskap om klimatrelaterad inverkan, anpassning och resiliens (i och med att 3D möjliggör en icke-förstörande analys av tillgångar, visualisering av skador och information för återställande och bevarande etc.). Digitala tvillingar och jordobservationsteknik kan också ha stor betydelse när det gäller att öka resiliensen mot klimatförändringar och stödja ett förebyggande bevarande av monument, byggnader och platser som ingår i kulturarvet. Digitaliseringen kan också ge stöd åt experter i kampen mot miljöbrott på specifika platser.
- (10) Det är viktigt att medlemsstaterna fortsätter sina insatser för att digitalisera ⁽⁶⁾ och digitalt bevara kulturarvstillgångar. Konkreta och mätbara resultat kan uppnås om specifika mål fastställs för digitaliseringen och bevarandet, på grundval av en analys av behoven och baserat på tydliga och objektiva kriterier. Detta är särskilt viktigt när det gäller hotat kulturarv. I sådana fall kan 3D-digitalisering på högsta detaljnivå till och med vara en nödvändighet, exempelvis för bevarande- och restaureringsändamål. Även i de fall då risken för försämring eller förstörelse är låg bör detta dock prioriteras med tanke på den stora potentialen för vidareutnyttjande av digitaliserade kulturarvstillgångar, exempelvis för innovativa erfarenheter och hållbar turism som kan stödja ekonomins allmänna återhämtning och resiliens i enlighet med målen för den europeiska gröna given. Medlemsstaterna bör också stärka sina insatser på underdigitaliserade områden, såsom byggnader, monument och platser, samt immateriellt kulturarv.

⁽⁴⁾ SWD(2021)15 final.

⁽⁵⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁶⁾ Inklusive 2D-digitalisering.

- (11) Vid sidan av bevarande- och restaureringsändamål kan 3D-tekniken också ge kulturarvsinstitutioner större möjligheter att nå en bredare publik med mer immersiva upplevelser som innefattar virtuell tillgång till platser som normalt sett inte är tillgängliga (t.ex. under vatten) eller som är tillfälligt stängda, och att nå personer med nedsatt syn genom att exempelvis erbjuda tillgängliga taktila upplevelser. Därför kan ett särskilt fokus på 3D-digitalisering av hotat kulturarv och de mest besökta kulturminnesmärkena, byggnaderna och platserna öka kulturarvets värde och potential. Detta skulle också ligga i linje med samarbetsförklaringen om stärkande av kulturarvets digitalisering från april 2019 ⁽⁷⁾, där medlemsstaterna enades om att intensifiera insatserna och tillsammans fortsätta framstegen inom ramen för ett europeiskt initiativ för 3D-digitalisering av kulturarvsartefakter, -monument och -platser.
- (12) Digitalisering innefattar dock inte per automatik ett digitalt bevarande. För att säkerställa tillgången till de digitaliserade tillgångarna på längre sikt måste medlemsstaterna noggrant planera och genomföra ett digitalt bevarande av sina tillgångar, med beaktande av alla relevanta ekonomiska, organisatoriska och tekniska utmaningar på längre sikt. De digitala bevarandemålen kan innefatta inte bara kulturarvstillgångar som anses vara prioriterade för digitalisering (dvs. hotade tillgångar, de mest besökta monumenten och platserna, eller tillgångar som ingår i digitaliserade domäner), utan också tidigare digitaliserade tillgångar.
- (13) Den nuvarande budgetramen ger medlemsstater många nya möjligheter att använda olika finansieringsflöden för att ge en ordentlig skjuts åt digitaliseringen och bevarandet och att bygga upp betydligt mer kapacitet inom kulturarvssektorn. Medlemsstaterna bör se till att sektorns aktörer är informerade om de finansieringsmöjligheter som tillhandahålls genom programmet för ett digitalt Europa, Horisont Europa ⁽⁸⁾, de sammanhållningspolitiska fonderna ⁽⁹⁾, REACT-EU ⁽¹⁰⁾, instrumentet för tekniskt stöd ⁽¹¹⁾ och faciliteten för återhämtning och resiliens ⁽¹²⁾ för att stödja de investeringar som behövs för sektorns återhämtning och digitala omställning, för att ge en bredare tillgång till kultur och för att ha en positiv inverkan på lokalsamhällen.
- (14) Det krävs betydande ekonomiska resurser för att digitalisera det europeiska kulturarvet. För att sprida de ekonomiska ansträngningarna och samtidigt snabba på arbetet med att ge allmänheten tillgång till kulturarvet samarbetar kulturarvsinstitutionerna med privata aktörer. Många av dessa samarbetsarrangemang innebär dock att privata partner beviljas exklusiva rättigheter. I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 ⁽¹³⁾ fastställs ett antal minimikriterier som styr vidareutnyttjandet samt praktiska arrangemang för att göra det enklare att vidareutnyttja befintliga handlingar som finns hos offentliga organ i medlemsstaterna. Direktivet föreskriver i synnerhet att kulturarvsinstitutioner som omfattas av direktivets tillämpningsområde (t.ex. museer, arkiv, bibliotek) ska följa särskilda bestämmelser om exklusiva avtal i enlighet med artikel 12 i direktivet. För att främja rättvis och icke-diskriminerande tillgång för alla till kulturarvstillgångar bör kulturarvsinstitutioner som ingår partnerskap med den privata sektorn, även de som inte omfattas av ovannämnda direktiv, sträva efter att tillämpa de principer som fastställs i ovannämnda artikel 12.
- (15) Såsom understryks i den europeiska kompetensagendan ⁽¹⁴⁾ har covid-19-pandemin ökat den befintliga klyftan i fråga om digitala färdigheter, medan nya typer av ojämlikhet har uppstått i och med att många yrkesverksamma saknar den nivå av digitala färdigheter som krävs på arbetsplatsen. Detta gäller även för kulturarvssektorn, där den digitala klyftan innebär att i synnerhet små institutioner (t.ex. museer) har svårt att utnyttja avancerad teknik, såsom 3D eller artificiell intelligens. I linje med den europeiska kompetensagendan och dess första flaggskeppsinitiativ, kompetenspakten, och till stöd för handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter ⁽¹⁵⁾, bör medlemsstaterna därför fastställa särskilda mål för fortbildning eller omskolning av yrkesverksamma inom kulturarvssektorn. Som ett komplement till detta, och för att bygga vidare på Charter-projektet (*Blueprint Alliance for cultural heritage*) håller kultursektorn och den kreativa sektorn, som ett av 14 ekosystem som identifierats inom strategin för den inre marknaden, för närvarande på att inrätta ett storskaligt partnerskap för kompetensutveckling som bör ansluta sig till kompetenspakten.

⁽⁷⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-digitising-cultural-heritage>.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe_en.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/2021_2027/.

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/react-eu.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/overview-funding-programmes/technical-support-instrument-tsi_sv.

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EUT L 172, 26.6.2019, s. 56).

⁽¹⁴⁾ COM/2020/274 final.

⁽¹⁵⁾ COM(2021) 102 final.

- (16) Kulturarvsinstitutionerna har stött på olika upphovsrättsrelaterade hinder i samband med digitaliseringen och delningen av kulturarv, t.ex. kostnader för klareringsrättigheter, brist på tillräcklig upphovsrättslig expertis bland personer som arbetar med kulturarv och begränsningar av samarbeten över gränserna mellan institutioner. Särskilda åtgärder har därför vidtagits på EU-nivå för att hantera dessa utmaningar. Exempelvis omfattar Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790⁽¹⁶⁾ om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden olika bestämmelser som moderniserar ramen för den upphovsrätt som reglerar kulturarvsinstitutionernas sätt att arbeta i den digitala miljön. En av de viktigaste ändringar som införs genom direktivet är en tydlig ram för digitalisering och spridning av utgångna verk som finns i kulturarvsinstitutioners samlingar. Genom direktivet införs också harmoniserade och obligatoriska undantag för bevarandekopior som görs av kulturarvsinstitutioner och för text- och datautvinning för vetenskaplig forskning. Direktivet klargör slutligen statusen för visuella konstverk som är allmän egendom, för att öka rättssäkerheten. De nya upphovsrättsreglerna kommer i synnerhet att underlätta kulturarvsinstitutionernas kärnuppdrag, som avser samhällsintresset, genom att förbättra bevarandet och tillgången till kulturarv och genom att avsevärt underlätta användningen av verk som inte längre är kommersiellt tillgängliga, till gagn för europeisk kultur och för alla medborgare. Medlemsstaterna måste därför säkerställa ett effektivt genomförande och en effektiv tillämpning av EU-lagstiftningen om upphovsrätt så att kulturarvsinstitutioner kan dra full nytta av den upphovsrättsliga ramen, i dess aktuella version enligt i synnerhet direktiv (EU) 2019/790.
- (17) Europeana⁽¹⁷⁾ har varit avgörande för att stärka samarbetet och standardiseringsarbetet över gränserna, inom EU och internationellt. Dess standardiserade ramar för delning av digitalt innehåll och metadata online, i synnerhet Europeanas datamodell⁽¹⁸⁾, förklaringar om rättigheter⁽¹⁹⁾ och publiceringsverktyg⁽²⁰⁾ har börjat användas allmänt inom kulturarvssektorn i Europa och internationellt. Europeanas datamodell möjliggör exempelvis en standardiserad representation av data som tillhandahålls i Europeana av kulturarvsinstitutioner från olika områden med användning av olika format. RightsStatements.org-ramen tillhandahåller ett antal standardiserade rättighetsförklaringar som kulturarvsinstitutioner kan använda för att informera allmänheten om den upphovsrättsliga statusen och vidareutnyttjandestatusen för digitala föremål. Interoperabiliteten kräver dock fortsätta ansträngningar vad gäller format och standarder för digitalt innehåll och metadata, exempelvis när det gäller 3D eller användningen av kontextuella enheter och auktoritetsfiler för semantisk interoperabilitet. I samarbetsförklaringen om stärkande av kulturarvets digitalisering från april 2019 enades medlemsstaterna om att intensifiera sina ansträngningar för att vidareutveckla och främja interoperabilitetsstandarder och -ramar i sina digitaliseringsinitiativ. Medlemsstaterna och kulturarvsinstitutionerna bör därför stärka sina insatser för att stödja eller ansluta sig till relevanta standarder och ramar i syfte att öka delningen och vidareutnyttjandet av data.
- (18) Inrättandet av ett gemensamt europeiskt dataområde för kulturarvet kommer att ge kulturarvsinstitutionerna möjlighet att utnyttja den inre marknads omfattning, i linje med EU-strategin för data⁽²¹⁾. Detta kommer att främja vidareutnyttjande av innehåll och stimulera kreativiteten inom olika sektorer, vilket är av värde för hela ekonomin och samhället. Det kommer i synnerhet att ge högkvalitativt innehåll och effektiv, betrodd och användarvänlig tillgång till europeiska digitala kulturarvstillgångar. Det kommer att främja ytterligare samarbeten, partnerskap och dialoger med ett nätverk av datapartner (t.ex. museer, gallerier, bibliotek och arkiv i hela Europa), aggregatorer och experter som arbetar inom det digitala kulturarvsområdet. Dataområdet kommer att bygga vidare på den nuvarande Europeana-strategin för 2020–2025⁽²²⁾, som syftar till att stärka kulturarvsinstitutionerna i deras digitala omställning.
- (19) Europeana ger i dagsläget tillgång till 52 miljoner kulturarvstillgångar, varav 45 % kan vidareutnyttjas inom olika sektorer. 97,5 % av tillgångarna utgörs av bilder och texter och endast 2,47 % av audiovisuellt innehåll och 0,03 % av 3D. Ökade bidrag av högkvalitativa digitaliserade tillgångar, såsom tillgångar i 3D, skulle öka innovationen och skapandet genom användning och vidareutnyttjande av digitaliserade kulturarvstillgångar inom olika nyckelområden (t.ex. utbildning, smarta städer och miljömodellering, hållbar turism och kreativa kultursektorer). Det material som finns tillgängligt online skulle berikas om man genom dataområdet skulle tillföra ytterligare 40 miljoner digitaliserade och diversifierade typer av tillgångar till dataområdet samtidigt som vårt europeiska kulturarv skulle lyftas fram. Denna ökade omfattning skulle också möjliggöra ökat vidareutnyttjande och därmed potentiella nya tjänster och tillämpningar. Det är viktigt att kulturarvsinstitutioner står för ett omfattande bidrag till dataområdet, med stöd från medlemsstaterna.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT L 130, 17.5.2019, s. 92).

⁽¹⁷⁾ COM/2018/612 final.

⁽¹⁸⁾ <https://pro.europeana.eu/page/edm-documentation>.

⁽¹⁹⁾ <https://rightsstatements.org/>.

⁽²⁰⁾ <https://pro.europeana.eu/post/publishing-framework>.

⁽²¹⁾ COM/2020/66 final.

⁽²²⁾ <https://op.europa.eu/s/pjHV>.

- (20) Aggregatorer som är nationella, domänbaserade eller tematiska har en viktig roll i kulturarvslandskapet och bygger broar mellan de olika aktörerna inom och utanför kulturarvssektorn på nationell och europeisk nivå. Nationella aggregatorer aggregerar och berikar exempelvis innehåll för Europeana och ger tillgång till och främjar kulturarvstillgångarna i sitt land samt för samman värdefulla resurser och kunskaper för kulturarvssektorn. Även om de flesta aggregatorerna i EU har ett officiellt uppdrag för sin verksamhet finns det fortfarande många som behöver ett sådant och som kämpar för att säkerställa tillräckliga och hållbara resurser eller organisatoriskt stöd. Medlemsstaterna bör hantera denna utmaning genom att stärka aggregatorernas ställning, tillhandahålla lämpligt stöd och stödja deras bidrag till det gemensamma europeiska dataområdet för kulturarv.
- (21) Den väntade ökningen av de digitala tillgångarnas antal och komplexitet kommer att innebära att det krävs säkra, resilienta, effektiva och hållbara molnbaserade lösningar för behandling, tillgång och förvaltning av sådana dataset. Därför kommer medlemsstaternas stöd ⁽²³⁾ till den europeiska federationen för infrastrukturer och tjänster *cloud-to-edge* att vara viktig för en effektiv tillgång till digitaliserade kulturarvstillgångar.
- (22) Denna rekommendation bygger på och ersätter rekommendation 2011/711/EU.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Syfte och tillämpningsområde

1. Syftet med denna rekommendation är att bana väg för ett gemensamt europeiskt dataområde för kulturarv (nedan kallat *dataområdet*), och på så sätt hjälpa kulturarvsinstitutionerna att snabba på sitt digitaliserings- och bevarandearbete och gripa de möjligheter som den digitala omställningen erbjuder. Rekommendationen uppmanar medlemsstaterna att inrätta lämpliga ramar för att främja kulturarvssektorns återhämtning och omställning och hjälpa kulturarvsinstitutionerna att bli mer resilienta i framtiden.
2. Rekommendationen omfattar alla typer av kulturarv (materiellt, immateriellt, naturarv och digitaloriginal), inbegripet alla kategorier av hotat kulturarv.

Definitioner

3. I denna rekommendation gäller följande definitioner:
 - 1) *kulturarvstillgångar*: tillgångar som omfattar
 - a) materiellt kulturarv, såsom monument, arkeologiska platser, ljudmaterial och audiovisuellt material, böcker, tidskrifter, tidningar, foton, museiföremål och arkivdokument,
 - b) immateriellt kulturarv,
 - c) naturarv, såsom landskap och naturområden, enligt definitionen i artikel 2 i konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv ⁽²⁴⁾,
 - d) digitaloriginal.
 - 2) *immateriellt kulturarv*: sedvänjor, representationer, uttryck, kunskap, färdigheter – liksom de instrument, föremål, artefakter och kulturutrymmen som förknippas med dem – som samhällen, grupper och i vissa fall individer erkänner som del av sitt kulturarv i den mening som avses i artikel 2 i konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/towards-next-generation-cloud-europe>.

⁽²⁴⁾ UNESCO, Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage, Paris, 16 november 1972.

⁽²⁵⁾ UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage 2003, Paris, 17 oktober 2003.

- 3) *digitaloriginal*: tillgångar som skapats i digital form, såsom digital konst eller animation, virtuella museer utan analog motsvarighet eller kulturellt innehåll som skapats utanför kulturarvsinstitutionerna, t.ex. på sociala medier eller i spelbranschen.
- 4) *kulturarvsinstitution*: ett bibliotek eller museum som är tillgängligt för allmänheten, ett arkiv eller en film- eller ljudarvsinstitution, enligt definitionen i artikel 2.3 i direktiv (EU) 2019/790.
- 5) *digitalisering*: konvertering av tillgångar från analogt till digitalt format.
- 6) *digital omställning*: både processen för och resultatet av en användning av digital teknik för att omvandla en organisations sätt att arbeta och leverera värde.
- 7) *digitalt bevarande*: ett antal aktiviteter som krävs för att se till att digitala föremål kan lokaliseras, återges, användas och förstås i framtiden.

KAPITEL II

AVANCERAD DIGITALISERING OCH DIGITALT BEVARANDE AV KULTURARV

4. Medlemsstaterna bör tillhandahålla och/eller regelbundet uppdatera en övergripande och framåtblickande digital strategi för kulturarvet på relevant nationell eller regional nivå för att påskynda sektorns digitala omställning. Medlemsstaterna bör samarbeta med, eller upprätta arrangemang för samverkan med, alla berörda intressenter/partner, såsom kulturarvsinstitutioner och behöriga myndigheter, för att utarbeta den digitala strategin och bör tillhandahålla resurser/stöd för genomförandet av denna.
5. Den nationella strategin bör omfatta åtgärder för att stödja kulturarvsinstitutionernas anammande av avancerad teknik, såsom 3D, artificiell intelligens, utökad verklighet, molnteknik, datateknik och blockkedjeteknik, för att säkerställa en digitaliseringsprocess och ett digitalt bevarande som är effektivare samt mer högkvalitativt innehåll för bredare tillgång, användning och vidareutnyttjande.
6. Den digitala strategin bör omfatta tydliga mål för digitaliseringen och det digitala bevarandet. Dessa mål bör baseras på objektiva och tydliga kriterier inbegripet
 - a) hotat kulturarv,
 - b) monument, byggnader och platser inom kultur- och kulturarvsområdet med flest fysiska besök, och
 - c) låg digitaliseringsgrad för enskilda kategorier av kulturarvstillgångar.

Senast 2030 bör medlemsstaterna ha 3D-digitaliserat alla monument och platser som faller under a och 50 % av de som faller under b.

Senast 2025 bör medlemsstaterna ha digitaliserat 40 % av de totala målen för 2030.

Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att alla digitaliserade kulturtillgångar som avses i punkt 6 a, b och c också är digitalt bevarade.

7. Vid planeringen av digitaliseringen bör medlemsstaterna och kulturarvsinstitutionerna ta ett helhetsgrepp. De bör t.ex. beakta digitaliseringens syfte, målgruppen för användning, den högsta överkomliga kvalitetsnivån, det digitala bevarandet av de digitaliserade kulturarvstillgångarna, inbegripet sådana aspekter som format, lagring, framtida migrering, kontinuerligt underhåll och de nödvändiga långsiktiga ekonomiska resurserna och personalresurserna. Den digitala strategin bör omfatta ett entydigt och väldefinierat uppdrag för nationella eller regionala aggregatorer att samarbeta med kulturarvsinstitutionerna för att göra digitaliserade kulturarvstillgångar tillgängliga via Europeana och dataområdet. Medlemsstaterna bör i synnerhet stärka aggregatorernas roll som mellanhänder mellan Europeana och kulturarvsinstitutionerna och uppmuntra deras aktiva bidrag till dataområdet.

8. Medlemsstaterna bör stödja partnerskap mellan kulturarvssektorn och andra sektorer, såsom högre utbildning, yrkesutbildning och fortbildning, kreativa sektorer och hållbar kulturturism, för att främja innovation som ger nya tjänster och tillämpningar.
9. Medlemsstaterna bör främja de små och medelstora företagens deltagande, för att stödja den digitala omställningen av kulturarvssektorn, i synnerhet mot digitalisering och databaserad innovation.
10. När kulturarvsinstitutioner ingår partnerskap med den privata sektorn bör de säkerställa att det fastställs tydliga och rättvisa villkor för vidareutnyttjandet av de digitaliserade tillgångarna, i linje med konkurrensreglerna och direktiv (EU) 2019/1024 och i synnerhet de regler för exklusiva avtal som fastställs i artikel 12 i det direktivet, om tillämpligt.
11. Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som krävs för att bedöma de digitala kompetensluckor som finns i sektorn så att kulturarvsinstitutionerna kan utnyttja alla de möjligheter som den avancerade digitala tekniken erbjuder. Medlemsstaterna bör i synnerhet fastställa ambitiösa mål som ska uppnås till 2030 när det gäller fortbildning och omskolning av yrkesverksamma i kulturarvssektorn, exempelvis vad gäller datahantering och dataanalys, artificiell intelligens, avancerad digitalisering och teknik för utökad verklighet.
12. För att främja kulturarvsinstitutionernas digitala omställning och bidra till att bredda tillgången till kulturarvet och lyfta fram kulturarvet, rekommenderas medlemsstaterna att dra full nytta av de möjligheter som den nuvarande upphovsrättsliga ramen rymmer genom att göra följande:
 - a) Säkerställa ett korrekt och effektivt genomförande av de relevanta EU-bestämmelserna om upphovsrätt, i synnerhet de som fastställs i direktiv (EU) 2019/790.
 - b) Följa alla parter i den effektiva praktiska tillämpningen av de nationella genomförandebestämmelserna.
 - c) Nära övervaka de nationella genomförandebestämmelserna för att garantera en framgångsrik tillämpning av dem.
 - d) Stödja yrkesverksamma inom kulturarvssektorn när de skaffar sig kompetens avseende upphovsrätt och licenser och genom att tillhandahålla upphovsrättslig expertis.
13. För att finna gemensamma svar på gemensamma utmaningar i samband med avancerad digitalisering och avancerat bevarande, för att utbyta goda arbetsmetoder och för att visa upp och lyfta fram europeisk kultur och europeiska värderingar och framgångshistorier, bör medlemsstaterna uppmuntra samarbeten och partnerskap över gränserna med kulturarvsinstitutioner på internationell nivå, som komplement till de åtgärder som främjas av Unesco och Europarådet.
14. Medlemsstaterna bör dra full nytta av alla finansieringsmöjligheter på europeisk och nationell nivå för att påskynda digitaliserings- och bevarandearbetet.

KAPITEL III

VÄGLEDANDE PRINCIPER FÖR ETT GEMENSAMT EUROPEISKT DATAOMRÅDE FÖR KULTURARVET

15. Kulturarvsinstitutionerna bör ansluta sig till relevanta standarder och ramar, såsom de som används av Europeana-initiativet för delning av digitalt innehåll och metadata, inbegripet Europeanas datamodell, RightsStatements.org och Europeanas publiceringsverktyg, för att uppnå interoperabilitet på europeisk nivå. Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att främja och underlätta anslutningen till sådana befintliga och framtida standarder och ramar och samarbeta på europeisk nivå för att utvidga dem inom ramen för dataområdet.
16. Medlemsstaterna bör aktivt uppmuntra kulturarvsinstitutionerna att göra sina digitaliserade tillgångar tillgängliga via Europeana och på så sätt bidra till dataområdet, i linje med de standarder och ramar som avses i punkt 15 och med de vägledande mål som anges i bilagorna I och II.

17. Bidragen från kulturarvsinstitutioner enligt punkt 16 bör i synnerhet innefatta 3D-digitaliserade kulturarvstillgångar för att främja europeiska kulturella höjdpunkter, öka det potentiella vidareutnyttjandet inom viktiga områden såsom samhällsvetenskap och humaniora, hållbar kulturturism, kultursektorn och den kreativa sektorn, eller bidra till att identifiera kulturföremål som är föremål för olaglig handel.
18. Medlemsstaterna bör genom sina policyer säkerställa att data som tas fram genom offentligt finansierade digitaliseringsprojekt är och förblir möjliga att hitta, tillgängliga, interoperabla och möjliga att vidareutnyttja (nedan kallade *FAIR-principerna*) via digitala infrastrukturer (inklusive dataområdet) för att öka datadelningen.
19. All offentlig finansiering för framtida digitaliseringsprojekt av kulturarvstillgångar bör villkoras med att det digitaliserade innehållet ska göras tillgängligt i Europeana och dataområdet, enligt punkt 16.
20. Medlemsstaterna bör vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att stödja och informera allmänheten om Europeana, i synnerhet utbildningssektorn och skolorna, även via utbildningsmaterial.
21. Medlemsstaterna bör utnyttja den europeiska federationen för infrastrukturer och tjänster *cloud-to-edge* för att utöka lagringen, hanteringen och tillgången till digitaliserade kulturarvstillgångar.

KAPITEL IV

UPPFÖLJNING AV REKOMMENDATIONEN

Medlemsstaterna bör informera kommissionen 24 månader efter det att den här rekommendationen har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, och därefter vartannat år, om de åtgärder som vidtagits till följd av denna rekommendation.

Utfärdad i Bryssel den 10 november 2021.

På kommissionens vägnar
Thierry BRETON
Ledamot av kommissionen

BILAGA I

Vägledande mål för bidrag av innehåll till Europeana och dataområdet år 2030 per medlemsstat ⁽¹⁾

	A	B	C	D	E	F
	Antal poster den 1 februari 2021	Antal poster av hög kvalitet ⁽¹⁾ den 1 februari 2021	Nya poster av hög kvalitet år 2030	Totalt antal poster år 2030 [= A + C]	Totalt antal poster av hög kvalitet år 2030 ⁽²⁾ [= B + C]	Digitala 3D-tillgångar år 2030 ⁽³⁾
Österrike	2 372 357	1 106 942	1 002 892	3 375 249	2 109 834	401 157
Belgien	2 499 646	2 247 432	1 215 817	3 715 463	3 463 249	486 327
Bulgarien	94 447	62 647	329 454	423 901	392 101	131 782
Kroatien	67 357	5 456	235 877	303 234	241 332	94 351
Cypern	30 959	1 858	71 466	102 425	73 324	28 586
Tjeckien	881 263	369 602	889 329	1 770 592	1 258 931	355 732
Danmark	1 032 422	662 712	676 884	1 709 306	1 339 596	270 754
Estland	648 205	486 024	99 825	748 030	585 849	39 930
Finland	1 093 297	960 899	548 428	1 641 725	1 509 327	219 371
Frankrike	3 860 232	1 779 567	6 381 064	10 241 296	8 160 631	2 552 426
Tyskland	5 536 786	4 107 742	8 924 266	14 461 052	13 032 008	3 569 707
Grekland	661 593	383 327	642 175	1 303 768	1 025 502	256 870
Ungern	732 033	571 425	637 732	1 369 765	1 209 157	255 093
Irland	86 765	44 424	856 780	943 545	901 204	342 712
Italien	2 150 207	687 421	5 119 900	7 270 107	5 807 321	2 047 960
Lettland	128 505	113 341	117 705	246 210	231 046	47 082
Litauen	224 359	182 337	209 875	434 234	392 212	83 950
Luxemburg	65 600	1 325	145 567	211 167	146 893	58 227
Malta	50 310	1 006	46 013	96 323	47 019	18 405
Nederländerna	9 126 499	7 554 003	1 992 463	11 118 962	9 546 466	796 985
Polen	3 040 221	936 996	2 477 819	5 518 040	3 414 815	991 127
Portugal	203 044	138 963	727 333	930 377	866 297	290 933
Rumänien	135 213	84 549	1 209 889	1 345 102	1 294 438	483 956
Slovakien	15 106	453	341 636	356 742	342 089	136 654

⁽¹⁾ De vägledande målen per medlemsstat står i proportion till varje medlemsstats befolkning, justerat efter medlemsstatens BNP per capita (uttryckt i köpkraftsstandard).

Slovenien	598 310	382 081	166 799	765 109	548 880	66 720
Spanien	2 960 596	1 228 351	3 851 622	6 812 218	5 079 973	1 540 649
Sverige	4 307 321	3 047 430	1 098 975	5 406 296	4 146 404	439 590
EU-27	42 602 653	27 148 311	40 017 586	82 620 239	67 165 896	16 007 034

(¹) Poster av hög kvalitet uppfyller kraven för minst nivå 2 (**nivå 2+**) i Europeanas publiceringsverktyg när det gäller innehåll och kraven för minst nivå A när det gäller metadata. Dessa standarder behövs för att främja vidareutnyttjande för olika syften.

(²) Medlemsstaterna uppmantras att förbättra kvaliteten på nivå 1-poster, och därför kan det totala antalet poster av hög kvalitet komma att öka ytterligare.

(³) 40 % av de nya posterna bör avse digitala 3D-tillgångar. Antalet digitala 3D-tillgångar som för närvarande finns tillgängliga i Europa anses vara försumbart.

BILAGA II

Vägledande mål för bidrag av innehåll till Europeana och dataområdet år 2025 per medlemsstat

	A	B	C	D	E	F
	Antal poster den 1 februari 2021	Antal poster av hög kvalitet ⁽¹⁾ den 1 februari 2021	Nya poster år 2025 ⁽²⁾	Totalt antal poster år 2025 [= A + C]	Totalt antal poster av hög kvalitet år 2025 ⁽³⁾ [= B + C]	Tillgångar i 3D år 2025 ⁽⁴⁾
Österrike	2 372 357	1 106 942	401 157	2 773 514	1 508 099	60 174
Belgien	2 499 646	2 247 432	486 327	2 985 973	2 733 759	72 949
Bulgarien	94 447	62 647	131 782	226 229	194 428	19 767
Kroatien	67 357	5 456	94 351	161 708	99 807	14 153
Cypern	30 959	1 858	28 586	59 545	30 444	4 288
Tjeckien	881 263	369 602	355 732	1 236 995	725 333	53 360
Danmark	1 032 422	662 712	270 754	1 303 176	933 465	40 613
Estland	648 205	486 024	39 930	688 135	525 954	5 989
Finland	1 093 297	960 899	219 371	1 312 668	1 180 270	32 906
Frankrike	3 860 232	1 779 567	2 552 426	6 412 658	4 331 993	382 864
Tyskland	5 536 786	4 107 742	3 569 707	9 106 493	7 677 448	535 456
Grekland	661 593	383 327	256 870	918 463	640 197	38 530
Ungern	732 033	571 425	255 093	987 126	826 518	38 264
Irland	86 765	44 424	342 712	429 477	387 136	51 407
Italien	2 150 207	687 421	2 047 960	4 198 167	2 735 381	307 194
Lettland	128 505	113 341	47 082	175 587	160 423	7 062
Litauen	224 359	182 337	83 950	308 309	266 287	12 593
Luxemburg	65 600	1 325	58 227	123 827	59 552	8 734
Malta	50 310	1 006	18 405	68 715	19 411	2 761
Nederländerna	9 126 499	7 554 003	796 985	9 923 484	8 350 988	119 548
Polen	3 040 221	936 996	991 127	4 031 348	1 928 124	148 669
Portugal	203 044	138 963	290 933	493 977	429 897	43 640
Rumänien	135 213	84 549	483 956	619 169	568 504	72 593
Slovakien	15 106	453	136 654	151 760	137 107	20 498

Slovenien	598 310	382 081	66 720	665 030	448 800	10 008
Spanien	2 960 596	1 228 351	1 540 649	4 501 245	2 769 000	231 097
Sverige	4 307 321	3 047 430	439 590	4 746 911	3 487 019	65 938
EU-27	42 602 653	27 148 311	16 007 034	58 609 687	43 155 345	2 401 055

(¹) Poster av hög kvalitet uppfyller kraven för minst nivå 2 (**nivå 2+**) i Europeanas publiceringsverktyg när det gäller innehåll och kraven för minst nivå A när det gäller metadata. Dessa standarder behövs för att främja vidareutnyttjande för olika syften.

(²) Etappmål: 40 % av de vägledande målen för 2030.

(³) Medlemsstaterna uppmuntras att förbättra kvaliteten på nivå 1-poster, och därför kan det totala antalet poster av hög kvalitet komma att öka ytterligare.

(⁴) Etappmål för digitala 3D-tillgångar: 15 % av 2030-målen.
